STUDENTŲ PILIETINIS AKTYVUMAS: LIETUVOS EDUKOLOGIJOS UNIVERSITETO ATVEJIS

IRENA ZALESKIENĖ, VAIDA ANDRIUŠAITYTĖ

LIETUVOS EDUKOLOGIJOS UNIVERSITETAS

Straipsnyje keliama ir nagrinėjama studentų pilietinio aktyvumo problema. Remiantis tarptautiniais jaunimo pilietiškumo tyrimais ir Lietuvos tyrėjų išvargomis, analizuojamos būsimųjų pedagogų pilietinio veiklumo galimybės studijų metais. Teorinės analizės ir empirinio tyrimo duomenų pagrindu formuluojamos tam tikros prielaidos ir išvagos apie aktyvaus pilietiškumo ugdymosi ypatumus ir galimybes, studijuojant Lietuvos edukologijos universitete.

Pagrindiniai žodžiai: pilietinis aktyvumas, dalyvavimas, pilietinė galia, studentai.

ĮVADAS

Pilietiniam jaunimo aktyvumui ypač daug dėmesio skiriama ne tik Europos šalių, bet ir viso pasaulio edukacinėse sistemose. Tačiau nuolat atliekami tarptautiniai palyginamieji IEA (International Association for Evaluation of Educational Achievements) pilietiškumo ugdymo(si) srities tyrimai (Amadeo, Torney-Purta, Lehman, etc. 2002; Aisley, Sschulz, Friedman, 2013) rodo, jog dažniausiai stebimas atotrūkis tarp švietimo politikų ir praktikų dedamų pastangų (t. y. priimamų švietimo įstatymų nuostatų, kuriame nacionalinio turinio gairių, diegiamų bendrųjų programų (core-curriculum)) ir paties jaunimo aktyvios pilietinės veiklos. Tarptautiniai tyrėjai daro išvadą, kad jaunimui siūlomas pilietinio ugdymo turinys, pateikiamos pilietinio veikimo metodikos, ugdytojų siūlomos veiklos formos ir būdai nebeatliepia šiandieninio jaunimo lūkesčių, poreikių ir interesų. Tuo silpninama motyvacija būti pilietiškai aktyviam ir veikliam. Jaunimo problemų tyrėjai Lietuvoje išvelgia

panašias problemas, pavyzdžiui, nepakankama studentų motyvacija pilietiškai veikti (Antinienė 2013), formalaus pilietiškumo ugdymo formų ir metodų ir jaunimo lūkesčių bei interesų neadekvatumas (Buka-veckaitė, Duoblys, 2010). Be to, analizuojant pilietinės visuomenės būklę Lietuvoje, pabrėžiama, kad ji nėra pernelyg palanki asmens pilietinei iniciatyvai, solidarumui, atsakomybei ugdytis (Ramonaitė, Petronytė, Žiliukaitė, 2013). Minėtų problemų priežasčių ir jų sprendimo galimybių tebesišanti paieška įvairiose šalyse (Wood, 2012; Ghosh, 2012; Youth and Active Citizenship, 2012) rodo, kad jaunimo pilietinio pasyvumo priežastys dažnai siejamos su nepakankamu mokytojų pasirengimu pilietiniam veikimui. Pilietinės visuomenės instituto tyrėjų atliktas kokybinis tyrimas (Žiliukaitė, Stonkuvienė, Šupa, Petronytė, 2012) patvirtina užsienio šalyse daromas išvadas, kad Lietuvoje mokyklinio jaunimo nepasitikėjimas pilietiškumo ugdymu yra siejamas ir su mokytojų nepakankamu pasirengimu (tarp visų kitų priežasčių). Tyrimo autorės pažymi, kad pedagogams trūksta kompetencijų, kaip diskutuoti su mokiniais neprimetant savo požiūrio, tačiau padedant suprasti pilietinio gyvenimo procesus ir būti aktyviais jo dalyviais. Taip pat akivaizdžiai atskleista, kad jaunimas prioritetą teikia aktyviam pilietiniam veikimui, nes veikiant kartu atsiranda bendrumo su kitais (su bendruomene, tauta, valstybe) jausmas, ateina pripažinimas, įvertinimas ir atsiranda kūrybinė laisvė, dingsta prievarta ir atsiranda galimybė pasijusti svarbiam ir reikšmingam. Pateiktoji glausta teorinė problemos analizė patvirtino straipsnio autorių hipotetinę idėją, jog, norint diagnozuoti ir/arba prognozuoti jaunimo pilietinį veiklumą, būtinas „susisiekiančių indų“ (t. y. palankios visuomeninės aplinkos, jaunimo nusiteikimo ir gebėjimų veikti, kryptingų edukacinių pastangų) diskursas, kurio lietuviškoje akademinėje edukologijos erdvėje vis dar pasigendama. Norėdamos paskatinti šį diskursą ir suprastdamos, kokį svarbų vaidmenį vaidina Lietuvos edukologijos universitetas, padėdamos pedagogams pasirengti pilietinio aktyvinimo veiklai, autorės apsiribojo vienu iš įvardytų „susisiekiančių indų“, pasirinkdamos tyrimo objektu *studentų pilietinį aktyvumą*. Tyrimo tikslas buvo keliamas paprastai ir aiškiai: *išanalizuoti Lietuvos edukologijos universiteto studentų pilietinį aktyvumą*. Tikslui pasiekti pasirenkama ši metodika: literatūros šaltinių analizė, anketavimas, refleksijų analizė, veiklos stebėjimas, interviu.

TYRIMO TEORINIS KONSTRUKTAS IR METODIKA

Sudarant tyrimo metodiką buvo remtasi teoriniu politinio/pilietinio dalyvavimo konstruktu (Riekašius, 2011; Wood, 2012; Zepke, 2013), kuris edukaciniame kontekste nėra vienareikšmis, nes mažai siejamas su aplinkos ugdomuoju poveikiu. Lietuvos ir užsienio autorių darbuose nesunku pastebėti, jog autoriai sąvokas „politinis dalyvavimas“ ir „pilietinis dalyvavimas“ vartoja kaip sinonimus. Nors pasaulio mokslinkai yra paskaičiavę, jog šiuo metu egzistuoja per 380 000 įvairių politinio / pilietinio dalyvavimo sampratų ir konceptų (Adler, Goggin, 2014: 237), tačiau iš tiesų šiose sampratosose pasigendama asmenybės ugdymo(si) komponento. Šią spragą sėkmingai mėgina pildyti Pilietinės visuomenės instituto tyrėjų grupė (Degutis, Ramonaitė, Žiliukaitė, 2006), sukūrusi ir įdiegusi pilietinės galios matavimo indeksą ir prieš keletą metų pritaikiusi šį indeksą besimokančio jaunimo pilietiniam aktyvumui tirti. Pristatomo tyrimo autorės, apibendrindamos analizuojamu darbu pagrindines idėjas bei viešajame Lietuvos diskurse pastaraisiais metais akcentuojamas „patriotinio pilietiškumo“ ugdymo strategijas (tai būtų atskiros publikacijos tema) bei pasiremamos esminiu pilietinės galios metodikos konstruktu išgrynino *studentų pilietinio aktyvumo teorinį modelį, apimančią studentų domėjimąsi visuomeniniu gyvenimu, studentų pilietinius nusiteikimus ir praktinį aktyvumą. Be to, teoriniame modelyje svarbi vieta skiriama ir studentų pilietiškumo ugdymo(si) būklės universitete vertinimui.* Naudojant šį teorinį konstruktą ir buvo sudaryti tyrimo instrumentai (anketa, interviu, stebėjimo ir refleksijos gairės). Klausimynas sudarytas naudojant Likerto skalę ir apėmė iš esmės 3 rodiklius (*studentų domėjimąsi visuomeniniu gyvenimu, studentų pilietinius nusiteikimus ir praktinį aktyvumą*). Be to, studentai galėjo išsakyti savo nuomonę apie pilietinio dalyvavimo studijų dalyko būklę LEU ir apie gyvenimo sąlygų perspektyvą Lietuvoje. Pavyzdžiui, pirmoji klausimų grupė atskleidė studentų domėjimąsi viešaisiais reikalais; antroji – studentų dalyvavimo pilietinėse veiklose potencialą; trečioji išryškino studentų pilietinės įtakos suvokimą ir subjektyvaus politinio veiksmingumo vertinimą; ketvirtoji – pilietinį aktyvumą užsiimant visuomenine ir studentiška veikla; penktoji atskleidė studentų pilietinio dalyvavimo dalyko būklės vertinimą universitete; šeštoji parodė studentų požiūrį į gyvenimo sąlygų perspektyvą Lietuvoje. Panašiu būdu buvo sudaryti ir kiti tyrimo instrumentai.

Empirinio tyrimo duomenis straipsnio autorės rinko ir analizavo 2014 mokslo metais, dėstydamos įvairius socialinės pedagogikos studijų programos dalykus („Pilietinė visuomenė ir dalyvavimas“, „Lygios galimybės ugdyme“, „Edukacinių tyrimų pagrindai ir kursinis darbas“, „Palankios vizualinės aplinkos kūrimas“). Respondentai (n = 105) ir informantai (n = 11) buvo atrinkti patogiuoju būdu: visi LEU studentai, pageidaujantys dalyvauti tyrime, galėjo užpildyti anketą. Kokybiniame tyrime dalyvavo tik socialinės pedagogikos studijų programos studentai, studijavę straipsnio autorės dėstomuosius dalykus. Tokių informantų pasirinkimą nulėmė ne tik praktinės tyrėjų priežastys (galimybė tiesiogiai keletą kartų per savaitę bendrauti su informantais, įsigilinti į jų samprotavimus įvairiais pilietiškumo ugdymo klausimais, stebėti jų praktinį aktyvumą, kartu su grupe analizuoti studentų refleksijas, sugrįžus iš praktikos mokyklose ir pan.), bet ir objektyvios – socialinis pedagogas mokykloje yra tas pedagogas, nuo kurio nusiteikimų ir iniciatyvų priklauso mokyklos bendruomenės aktyvinimas. Todėl buvo labai svarbu giliau suvokti jų pilietiską laikyseną, projektuoti šios laikysenos ateities perspektyvą. Tyrimo metu buvo griežtai laikomasi etinių reikalavimų: apklausa buvo atlikta griežtai anonimiškai, stebėjimų metu nebuvo daroma jokių užuominų, vertinimų, komentarų, su tyrimo rezultatais studentai buvo supažindinami seminarų metu, pateikiant užkoduotus, apibendrintus duomenis ir darant labai bendras išvadas.

STUDENTŲ DOMĖJIMASIS VISUOMENINIŲ GYVENIMU, NUSITEIKIMAI IR PRAKTINIS AKTYVUMAS

Tyrimo metu surinkta labai daug įvairios ir prasmingos medžiagos, tačiau dėl ribotos straipsnio apimties apsiribosime analize tik tų duomenų, kurie leidžia daryti tam tikras prielaidas apie LEU studentų pilietinį aktyvumą.

STUDENTŲ DOMĖJIMASIS VISUOMENINIAIS IR LIETUVOS EDUKOLOGIJOS UNIVERSITETO REIKALAIS

Empirinio tyrimo duomenys padėjo atskleisti, kad LEU studentai / būsimieji pedagogai (1 pav.) labiausiai domisi kultūrinio gyvenimo naujienomis (90 proc. respondentų). Tai, aišku, džiugi žinia, juolab kad

tarptautinių tyrimų duomenys rodo, jog šiuolaikiniam, socialinių ryšių saistomam jaunimui kultūros pažinimas tampa problemiškas (Banks, 2008). Politinėmis naujienomis domisi 77 proc. respondentų. Panaši politika besidominčio jaunimo dalis atskleidžiama ir užsienio tyrėjų darbuose (Zepke, 2013). Todėl galima teigti, kad LEU studentų domėjimasis yra adekvatus kitų šalių jaunimo domėjimosi tendencijoms.

1 PAV. LEU STUDENTŲ DOMĖJIMOSI VISUOMENINIAIS REIKALAIS
PROCENTINIS PASISKIRSTYMAS.

Kokybinio tyrimo duomenys papildė anketavimu gautus duomenis, nes atskleidė domėjimosi motyvų kontraversiškumą ir nepasitikėjimą žiniasklaida. Pavyzdžiui:

Man labai įdomu, kas vyksta Lietuvoje. Bet kai išgirstu kokią politinę ar kitokią naujieną, iš karto pagalvoju, kas ir kodėl apie ją praneša. Kokių interesų turi... (I, 5).

Ai tie politikai, ar jie gali ką nors naudingo nuveikti? Jie gi nieko neišmano... kad tik žmonėms būtų sunkiau... (I, 4).

Studentų praktinis pilietinis dalyvavimas nekelia autorių optimizmo (apie 1/3 studentų nedalyvauja jokiaje visuomeninėje veikloje), tačiau 2 paveiksle pavaizduoti dalyvaujančių studentų nuomonių pasiskirstymai apie galimybes dalyvauti šioje veikloje yra pakankamai palankūs profesiniam tobulėjimui. Pavyzdžiui, net 40 proc. studentų mano, jog tam tikras pareigas (gaila, kad nenurodo, kokias) universiteto savivaldoje galėtų atlikti „ne blogiau“ negu dauguma studentų. Tokiu būdu buvo pamatuotas subjektyvus dalyvavimo kompetencijos vertinimas. Palyginus šį LEU studentų galimybių vertinimą su Lietuvos piliečių galimybių subjektyviuoju vertinimu (2012), matome, kad jis yra žymiai pozityvesnis, t. y. Lietuvos gyventojai skeptiškiau vertina savo gebėjimus dalyvauti politiniame gyvenime, priešingai nei studentai.

2 PAV. STUDENTŲ SUBJEKTYVIOS DALYVAVIMO KOMPETENCIJOS VERTINIMO
PROCENTINIS PASISKIRSTYMAS

LEU studentų dalyvavimo visuomeninėse ir politinėse organizacijose (apie 31 proc.) tendencijos labai artimos kitų Lietuvos (Žiliukaitė ir kt., 2012) ir pasaulio (Aisley, Scholz, Friedman, 2013) tyrėjų stebimoms tendencijoms. Informantai atskleidė savo pasyvumo visuomeninės veiklos atžvilgiu motyvus. Pavyzdžiui:

*O kokia man iš to nauda, juk aktyvumas nepadės išlaikyti egzamino (I, 12).
Tegul kiti dalyvauja, o aš geriau padirbėsiu darbe ir pinigų užsidirbsiu (I, 9).*

Tačiau, turint galvoje respondentų veiklos specifiškumą – rengimąsi dirbti pedagoginį darbą, t. y. ugdyti aktyvius piliečius mokykloje, labai svarbūs tampa aktyviosios studentų dalies pilietinio aktyvumo motyvai (3 pav.), ypač tai, kad dalyvavimas nurodomas kaip galimybė įgyti gyvenime praversiančių žinių ir įgūdžių.

3 PAV. STUDENTŲ NUOMONIŲ APIE DALYVAVIMO MOTYVUS PROCENTINIS PASISKIRSTYMAS.

Kokybinio tyrimo duomenys atskleidė, jog studentai suvokia savo dalyvavimo įtaką, su malonumu dalyvauja rinkimuose, tačiau tik keletas studentų imtųsi patys spręsti universitete iškilusią problemą, savo pasyvumą pateisindami tokiais motyvais:

Gal ir galėčiau ką nors pakeisti, bet man turi pasakyti, ką būtent reikia keisti... (I, 2).

Be abejo, mes galime gerinti studijų kokybę, tik kad niekas mūsų to neprašo (I, 3).

PILIETIŠKUMO UGDYMO BŪKLĖ UNIVERSITETE IR VERTINIMAS

Pilietiškumo ugdymo pagrindų dėstymas, respondentų nuomone, labai svarbus, naudingas ir įdomus dalykas visose studijų programose (4 pav.).

4 PAV. RESPONDENTŲ NUOMONIŲ APIE PILIETIŠKUMO UGDYMO PAGRINDŲ DĖSTYMĄ LEU STUDIJŲ PROGRAMOSE PROCENTINIS PASISKIRSTYMAS.

4 paveiksle matome, jog tokią nuomonę išreiškė 55 proc. studentų ir tik 3 proc. respondentų nurodė, jog šis dalykas būsimiems pedagogams visai nereikalingas. Kokybinio tyrimo metu informantai taip pat akcentavo pilietinio veiklinimo dalykų dėstymą. Pavyzdžiui:

Būtų labai naudinga daugiau sužinoti apie dalyvavimo galimybių susikūrimą sau patiems... galimybių sudarymą mokiniams... (I, 6).

...ypač jeigu tos paskaitos remtųsi užsienio patyrimu (I, 8).

Be to, daugelyje pasisakymų studentai pilietiškumo disciplinų dėstymą universitete siejo su motyvacija pasilikti gyventi Lietuvoje, atsisakyti emigracijos idėjos. Pavyzdžiui:

Manau, kad gyvenimas nėra blogas... ir mokytis kol kas gali čia visi, kurie tik nori... būtinai apie tai reikėtų diskutuoti su įvairių specialybių ir skirtingų kursų studentais (I, 2).

Pats niekur nevažiuosiu iš Lietuvos ir kitiems patarsiu to nedaryti... juk atsakingai gyvenant, galima ir čia puikiai verstis... tik svarbu būti pilietiškai pasikausčiusiu (I, 5).

APIBENDRINIMAI IR IŠVADOS

Teorinė problemos analizė atskleidė, kad Lietuvos mokyklose sukaupta nemaža pilietinė galia. Pats jaunimas prioritetą teikia aktyviam pilietiniam veikimui (veikiant kartu atsiranda bendrumo su kitais (su bendruomene, tauta, valstybe) jausmas; ateina mokytojų bei kitų suaugusiųjų pripažinimas ir įvertinimas; atsiranda kūrybinė laisvė ir dingsta prievarta), neformaliajam pilietiškumo ugdymui(si) reikėtų teikti ypatingą dėmesį, jį nuosekliai siejant su formaliuoju ugdymu. Juolab kad patys mokiniai reiškia pageidavimą skatinti integracines pilietines veiklas, t. y. glaudinti formaliojo ir neformaliojo ugdymo sąsajas, siesti pilietiškumo pagrindų dalyką su pilietinės veiklos projektais, skatinti mokinius *pačius* organizuoti renginius ir projektus. Tai kelia rimtus iššūkius pedagogus rengiančioms institucijoms.

Empirinio tyrimo duomenų analizė parodė, kad Lietuvos edukologijos universiteto studentų pilietinio aktyvumo tendencijos yra panašios į šiuolaikinio jaunimo aktyvumo tendencijas Lietuvoje ir užsienio šalyse. Studentai yra motyvuoti patys ugdytis jaunimo pilietinio veiklumo gebėjimus ir pasiryžę ugdyti mokyklos pilietines bendruomenes, nes:

- domisi viešaisiais reikalais, tačiau yra linkę nepasitikėti žinia-sklaidos skleidžiama informacija;
- tik kas dešimtas studentas imtųsi spręsti iškilusias problemas universitete, nors yra pozityviai nusiteikę dalyvauti rinkimuose;
- suvokia savo pilietinę galią ir jaučiasi galintys spręsti bendras universiteto problemas;
- asmenines savo perspektyvas Lietuvoje vertina pozityviai.

REKOMENDACIJOS

Universitetų studijų programų komitetams:

- į studijų programų turinį įtraukti privalomą aktyvaus pilietiškumo ugdymo(si) dalyką;
- atnaujinti pilietiškumo pagrindų dėstomojo dalyko turinį, numatant daugiau praktinių veiklų;
- skatinti dėstytojus ir studentus aktyviai dalyvauti kuriant ir stiprinant akademinės bendruomenės demokratinę kultūrą;
- planuojant pilietiškumo vystymosi strategijas, įtraukti studentus į darbo grupes.

Universiteto Studentų atstovybei:

- kartu su universiteto mokslininkais inicijuoti ir vykdyti mokslinius aktyvaus pilietiškumo tyrimus;
- informuoti studentus apie pilietines iniciatyvas Lietuvoje ir Europoje, skatinti studentus dalyvauti jose.

LITERATŪRA

1. Adler, R., Goggin, J. (2014) What do we mean by “Civic Engagement?” *Journal of Transformative Education*, 3 (3).
2. Amadeo, J., Torney-Purta, J., Lehman, J., Husfeldt, V., Nikolova, R. (2002) Civic Knowledge and Engagement: An IEA Study of Upper Secondary Students in Sixteen Countries. Amsterdam: IEA. Prieiga internetu:
3. http://www.iea.nl/fileadmin/user_upload/Publications/Electronic_versions/CIVED_Phase2_pdf. Žiūrėta 2014-11-12.
4. Aisley, J., Sschulz, W., Friedman, T. (2013). ICCS 2009 Encyclopedia: Approaches to Civic And Citizenship Education Around the world. Amsterdam: IEA. Prieiga internetu: http://www.iea.nl/fileadmin/user_upload/Publications/Electronic_versions/ICCS_2009_Encyclopedia.pdf. Žiūrėta 2015-01-17.
5. Antinienė, R. (2011) *Lietuvos akademinio jaunimo tautinis tapatumas*. Kaunas: Technologija.
6. Banks, J. (2008) *Race, Culture, and Education: The Selected Works of James A. Banks*. New York: Routledge.
7. Bukaveckaitė, A., Duoblys, G. (2010). *Savivaldos gidas: mokinių savivaldos organizavimas ir vadyba*. Vilnius: Sapnų sala
8. Degutis, M., Ramonaitė, A., Žiliukaite, R. (2006) Pilietinės galios indeksas. Prieiga internetu: www.civitas.lt. Žiūrėta 2013-10.
9. Ghosh, S. (2012). Activating Citizenship – the Nation’s Use of Education to Create Notions of Identity and Citizenship in South Asia. *International Journal of Progressive Education*, 8 (3): 128–140. Prieiga internetu: <http://www.inased.org/v8n3/ijpev8n3.pdf>. Žiūrėta 2015-01-20.
10. Youth and Active Citizenship. Research Report (2012). Prieiga internetu: <http://www.opensocietyfoundations.org/reports/youth-and-active-citizenship>. Žiūrėta 2014-12-18.
11. Lietuvos moksleiviai pilietinės galios turi daugiau nei visa visuomenė (2012). Prieiga internetu: file:///C:/Users/Antanas/Downloads/1360758404_2012m.PGI_rezultatai_trumpai_plat.pdf. Žiūrėta 2014-12-12.

12. Political Engagement. *International Journal of Progressive Education*, 8 (3): 15–32. Prieiga internetu: <http://www.inased.org/v8n3/ijpev8n3.pdf>. Žiūrėta 2015-01-20.
13. Ramonaitė, A., Petronytė, I., Žiliukaitė, R. (2013) Piliietinės galios indeksas. Prieiga internetu: www.civitas.lt/tyrimai. Žiūrėta 2015-01-19.
14. Riekašius, R. (2011) *Politinis dalyvavimas: samprata ir tipologija*. Klaipėda: Klaipėdos universitetas.
15. Wood, J. (2012) *The University as a Public Good: Active citizenship and university communit engagement*. *International Journal of Progressive Education*, 8 (3).
16. Zepke, N. (2013) Three perspectives on Active Citizenship in life long and life wide education research. *Journal of Life long Learning in Europe*, 2: 5–9. Prieiga internetu: <http://www.lline.fi/en/article/research/220132/three-perspectives-on-active-citizenship-in-lifelong-and-life-wide-education-research#title6>. Žiūrėta 2015-01-18.
17. Žiliukaitė, R., Ramonaitė, A. (2006) *Neatrasta galia: Lietuvos piliietinės visuomenės žemėlapis*. Vilnius: Versus Aureus.
18. Žiliukaitė, R., Stonkuvienė, I., Šupa, M., Petronytė, I. (2012) Pilietiškumo ugdymo būklės kokybinis tyrimas: Tyrimo ataskaita. Prieiga internetu: [file:///C:/Users/Antanas/Downloads/Kokybinio_tyrimo_ataskaita_final_su.logais_.07.18%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Antanas/Downloads/Kokybinio_tyrimo_ataskaita_final_su.logais_.07.18%20(1).pdf). Žiūrėta 2014-12-22.

SUMMARY

STUDENTS' CIVIC ENGAGEMENT AT THE LITHUANIAN UNIVERSITY OF EDUCATIONAL SCIENCES

Auhors of the article deal with the problem of youth civic activity both from the theoretical as well as from the practical perspectives at national and international levels. The major aim of the research is to investigate the civic activity/engagement of the students at Lithuanian University of Educational Sciences. These methods for collecting empirical data were used: questionnaires, interview, analyses of reflections. The analysis of academic literature has revealed that one of the key features of a civil society is youth activity/engagement. The system of measuring the indicators of civic activity/engagement created by scholars at the Civil Society Institute enables them to observe the changing level of civic participation, constantly determine and analyse the factors, indicators of youth activity and the prospects of its promotion. Students, especially those majoring in the field of teaching and education are key players in promoting democratic processes, as the result, their civic participation is particularly significant. The discourse of education shows that the motivation and skills of civic activity/engagement are developed as early as at the first stages of youth. As the result, one of the key priorities in education is the development of youth civic participation. The data of the empirical study have revealed that students at Lithuanian University of Educational Sciences are most interested in public affairs, however, they tend to display distrust in the information presented in the mass media. Students are aware of their civil power and they feel knowledgeable in university affairs, however, they engage more actively in public rather than university-related activities. Students see their personal future prospects in a positive light, i.e. they believe that the living conditions in Lithuania will improve and more than half of the respondents would not wish to move to another country.

Keywords: civil activeness, engagement, civil power, students.